

Hvalisanju o enakovarnosti koroških Slovencev bomo večje šele takeat, ko bo za koroške uradnike enakovaren tudi slovenski kmet!

Nobeno nasilje ne bo strlo enotnosti koroških Slovencev

Beograd, (Tanjug). Kakor je znano, je »Volkszeitung« objavila dne 16. oktobra 1948 članek, ki podpira zahtevo ÖVP-jevskih delegatov na zadnjem kongresu ÖVP za Koroško po prepovedi »Slovenskega vestnika«, glasila koroških Slovencev. Beograjska »Borba«, organ KPJ, razpravlja o tem članku v »Volkszeitung« in pravi, da ta zahteva predstavlja ponovno nasilje nad nacionalnimi pravicami koroških Slovencev s strani reakcije.

»Borba« poudarja, da ta intervencija ÖVP-jevskih delegatov na kongresu dne 8. in 9. oktobra 1948, naperjena proti koroškim Slovencem, ni nič novega v politiki, ki jo vodi avstrijska pangermanistična buržoazija in veleposestniki napram koroškim Slovencem.

Na posebni posvetovalni konferenci ÖVP, ki je bila v letošnjem januarju, so sprejeli neko resolucijo, ki jo je njen iniciator sam označil kot akcijski program za borbo proti koroškim Slovencem. Ta resolucija, ki predvideva prepoved vseh publikacij, ki jih izdajajo koroški Slovenci, proti koroškim Slovencem samim pa najstrožje ukrepe, je program avstrijske reakcije v njenih prizadevanjih, da bi koroške Slovence germanizirala, njihovo demokratsko gibanje pa likvidirala.

»Borba« se sklicuje na življenjske pogoje koroških Slovencev v prvi avstrijski republiki in poudarja, da so imeli koroški Slovenci svoj list tudi takrat le za kratek čas, ki je bil prav tako, kakor vse knjige v slovenskem jeziku, prav kmalu prepovedan.

»Družba svetega Mohorja«, bivša slovenska založba v Celovcu, se je morala preseliti v Slovenijo, ker so ji avstrijske oblasti vsakovrstno založniško udejstvovanje prepovedale.

»Dejstva potrjujejo«, nadaljuje »Borba« v svojem članku, »da se Gruberjeva Avstrija pri germanizaciji koroških Slovencev poslužuje istih metod in sredstev, ki so znane že iz prve avstrijske republike, prav tako da je v celoti povzela metode, ki so jih po priključitvi Ostmarke k rajhu uporabljali nacisti. O tem pričajo vsi dosedanj ukrepi avstrijskih oblasti glede koroških Slovencev, o tem pričajo tudi pobuda za likvidacijo »Slovenskega vestnika«, edinega lista koroških Slovencev.

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško izdaja za 120.000 koroških Slovencev, ki živijo v okviru sedanjih avstrijskih meja, edini list »Slovenski vestnik«. Toda avstrijske oblasti tega edinega lista koroških Slovencev niso dovolile, tako da so ga morali tiskati v sovjetski coni na Du-

naju. Prav tako so avstrijske oblasti sabotirale in poskušale preprečiti dostavitev lista naročnikom. Do decembra 1947. leta avstrijska vlada izdajateljcem »Slovenskega vestnika« ni dodelila niti kilograma papirja. To ni pomenilo samo odstranitev materialnih možnosti za izdajanje glasila koroških Slovencev, temveč očitno tudi oficijelno prepoved lista.

Politika, ki jo vodijo avstrijske oblasti napram koroškim Slovencem po 1945. letu — nadaljuje »Borba« — se z dneva v dan na vseh področjih, na kulturnem, na gospodarskem, na političnem in na socialnem področju, zastruje. Ta politika je pangermanistična politika likvidiranja slovenske narodnosti in slovenskega prebivalstva na Koroškem, ki jo podpira teror policije in žandarmerije, sodišče in zaporov, v sedanjih razmerah pa jo podpirajo še britanske zasedbene sile in njihova FSS.

Vlada ne more zadusiti stavke francoskih rudarjev

Pariz, (Tanjug). Konfederalni urad francoske Generalne konfederacije dela je izdal poročilo v zvezi z vladnim dekretom o novem zvišanju cen osnovnih življenjskih potrebščin. V poročilu poudarja, da je skok cen vplival na povišanje življenjskih stroškov za 15 odstotkov, zaradi česar je Generalna konfederacija dela določila življenjski minimum na 10.000 frankom. Konfederalni urad poudarja, da nedavno povišanje cen dokazuje, da francoska vlada »stremi za tem, da bi vsem delavcem znižala kupno moč mezd.«

Delavski razred Francije, je rečeno na koncu poročila, mora odločno nastopiti za rešitev države pred protiljudsko in zločinsko politiko vlade.

Federacija rudarskih delavcev Francije, ki je v sestavi francoske Generalne konfederacije dela, je izdala poročilo, v katerem ugotavlja popoln propad vladinega poskusa, da bi s silo zadušila stavko rudarjev. Francoska Generalna konfederacija dela poudarja v poročilu, da nadaljujejo rudarski delavci Francije po vsej državi stavko s še večjo vztrajnostjo, borbentostjo in prepričanostjo v zmago. Zveza francoskih rudarjev ugotavlja, da nadaljuje vlada z nasiljem in terorjem proti rudarjem iz popolnoma političnih nagibov.

Federacija pobija klevete reakcionarnega tiska o nekakšnem vračanju rudarjev na delo in poudarja, da je število stavko-

Številna nasilstva avstrijske policije nad koroškimi Slovenci jasno dokazujejo, da avstrijske oblasti v drugi republiki ne samo da niso opustile in spremenile svojega sovražnega stališča do koroških Slovencev, temveč da nadaljujejo tam, kjer so nacisti nehali.

»Borba« poudarja, da se je značaj koroških Slovencev v teku zadnje vojne temeljito spremenil. Ko so videli, da so obsojeni na iztrebljenje, so se uprli in se z orožjem v roki borili proti sovražniku in s svojo soudeležbo v osvobodilni vojni dokazali, da so, kadar gre za njihovo osvoboditev, pripravljeni na največje žrtve. Ob koncu piše »Borba«: »Koroški Slovenci so danes enotni v svojih prizadevanjih za priključitev k Jugoslaviji. Te enotnosti pa ne bodo strli niti avstrijski politiki, bodisi te ali one barve, niti sodišča, grožnje, ustrahovanja, bodisi s te ali one strani.«

kazov neznatno v primeri z rudarji, ki stavkajo.

Kljub surovemu policijskemu terorju nadaljuje v severni Franciji 90 odstotkov rudarjev junaško stavko. Rudarji se odločno upirajo vsem izzivanjem in nasilju oblasti. Po poročilih sindikatov je število stavkokazov v največjem številu rudnikov neznatno. Med stavkokazi so večinoma nemški ujetniki, tuji in tako imenovani razseljenci. Stavkokazi odhajajo na delo v spremstvu oboroženih vojakov.

Hkrati z nadaljevanjem stavke narašča tudi akcija zbiranja gmotne pomoči za stavkajoče rudarje. Samo dne 4. t. m. so zbrali za fond stavkajočih 8 milijonov frankov.

V Franciji nova vladna kriza na vidiku

Pariz. Radio Pariz poroča, da vedno bolj očitno prihaja do izraza, da je preosnova Queuille-ove vlade neobhodno po-

ZDA militarizirajo Zapadno Nemčijo

Berlin, (TASS). V zvezi s sodbo ameriškega vojaškega sodišča v Nürnbergu nad 13 Hitlerjevimi generali, razkriva »Berliner Zeitung« politiko ponovne militarizacije Zapadne Nemčije in njeno vključevanje v vojaški tabor. Ameriško vojaško sodišče v Nürnbergu je oprostilo 13 bivših maršalov in generalov nemških oboroženih sil, ki so aktivno sodelovali pri pripravi in izvajanju napadalne vojne. Ti ljudje so sedaj oproščeni krivde za zločine proti človeštvu.

Ta sodba ameriškega sodišča je v skladu z odločitvijo zapadnih držav, da se ustavi demontiranje podjetij za vojno proizvodnjo in da se nadaljuje demontiranje podjetij miroljubne industrije. Povsem jasno je, da so zapadne sile s tem znova prekršile potsdamski sporazum o demilitarizaciji Nemčije. »Delavske komande« v britanski coni predstavljajo sodobno najemniško vojsko, ki šteje 150.000 vojakov in oficirjev — pripadnikov bivših nemških oboroženih sil, ki jih vzdržujejo Britanci na račun nemškega ljudstva. Te vojske Britanci niso razpustili, ampak so jo celo povečali. Sedaj je dobila nov naziv: »Nemška državljanska delavska organizacija«.

Ti oddelki pa niso edine vojaške organizacije v Zapadni Nemčiji. Po ameriškem vzorcu se šolajo in vadijo tudi bataljoni tako imenovane »industrijske policije«.

trebna. Dva državna sekretarja, pripadnika Katoliške ljudske stranke (MRP), sta že odstopila.

Generalni svet MRP bo na svoji seji v prihodnjih dneh odločil, ali naj ostanejo vsi člani v kabinetu ali ne.

Komunistična partija Francije je apelirala v svojem proglasu na francosko prebivalstvo, naj ne dopusti, da bi v Franciji spet zavladal fašizem. Nemogoče je, je rečeno v proglasu, da bi sestavili vlado demokratične enotnosti, brez da bi v njej prevzela soodgovornost tudi Komunistična partija.

Volja rudarjev je nezlomljiva

Pariz, (TASS). Francoski rudarji stavkajo že šest teden, pri tem pa se ne ozirajo niti na teroristične ukrepe, ki jih v stavkovnih področjih uporabljajo oblasti, niti na propagando socialističnega in vladnega tiska, da bi spet pričeli z delom.

Biro federacije rudarjev ugotavlja v svojem poročilu, da so se stavkajoči odločili, da ne bodo pričeli z delom, dokler vlada ne bo ugodila njihovim zahtevam.

V premogovnih področjih okrajev Nord in Pas de Calais so bile številne demonstracije, ki se jih je udeležilo 50.000 rudarjev.

Sindikat državnih nameščencev je v svojem komuniqueju pozval vse državne nameščence, da ojačajo akcijo in protestirajo proti gospodarski in finančni politiki, katere žrtve so državni nameščenci prav tako, kakor vsi ostali delavci. V komuniqueju je nadalje rečeno, naj se državni nameščenci ne zadovoljijo z obljubami, temveč naj zahtevajo popolno ugoditev svojih zahtev.

Zbiranje prispevkov za francoske rudarje

Delovno ljudstvo vseh dežel je solidarno z borbo francoskih rudarjev. Poleg domačih delavcev zbirajo tudi inozemski delavci prispevke za stavkajoče rudarje.

Tako so zbrali delavci saškega industrijskega mesta Chemnitz 41.000 mark, ki so jih podarili stavkajočim francoskim rudarjem.

Delavci in nameščenci tvornic »Škodas« v Pilsenu so izročili Centralnemu svetu češkoslovaških sindikatov 1 milijon kron, da jih pošlje francoskim rudarjem.

Nemčija mora biti demokratična republika

Moskva, (TASS). Diplomatski komentator »Krasnaje zvezde« piše, da so sprejeli na plenarnem zasedanju nemškega narodnega sveta v Berlinu načrt ustave bodoče nemške države. O tem načrtu bodo v kratkem razpravljali na tretjem Ljudskem kongresu za enotnost in pravičen mir.

Po ustavnem načrtu bo Nemčija demokratična republika, v kateri bo državna oblast izvirala iz ljudstva in služila njegovim koristim. To pot je izbralo nemško ljudstvo samo po svojih predstavnikih v narodnem svetu, ki izražajo težnje in koristi demokratičnih krogov Nemčije. Načrt ustave demokratične republike, ki so ga odobrili na vrsti zborovanj delavcev in nameščencev, je nov dokaz neomajne volje za vzpostavitev demokratične države. Hkrati priča o vedno večjem nezadovoljstvu in ogorčenju delovnih ljudi Nemčije

proti razbijaški politiki zapadnih držav, s katero hočejo razkosati državo.

V mestu Bonnu izdeluje tako imenovani »parlamentarni svet« načrt ustave ločene zapadne nemške države, ki jo ustvarjajo ZDA, Velika Britanija in Francija, država, ki je izpostavljena, kakor je poudarjeno v sklepu narodnega sveta, »samovolji tujih držav«. Po pisanju berlinskega dopisnika agencije Associated Press so nemški politični voditelji vedno bolj razočarani zaradi odkrito nedemokratičnega značaja temeljev, na katerih ustvarjajo zapadno nemško državo.

Brez dvoma so obsojeni, piše na krcu komentator »Krasnaje zvezde«, na propad vsi poizkusi vladajočih krogov ZDA, Velike Britanije in Francije, da bi vodili politiko ukazovanja, kolonizacije in zasuznjevanja nemškega ljudstva.

Slovinci izven svobodne domovine se borijo za svojo osvoboditev

II. kongres Komunistične partije Slovenije je pričel z delom

Beograd, (Tanjug). V četrtek, dne 11. novembra t. l. se je pričel v Ljubljani II. kongres Komunistične partije Slovenije. Na dnevnem redu kongresa so: politično poročilo CK KP Slovenije, poročilo o organizacijskem delu KP Slovenije in volitev Centralnega komiteja in centralne revizijske komisije.

II. kongres KP Slovenije je enajst in pol let po prvem kongresu, na katerem je bila po sklepu Komunistične partije Jugoslavije ustanovljena Komunistična partija Slovenije. V teh enajst in pol letih je KP Slovenije izpolnila vse naloge, ki jih ji je dal CK KP Jugoslavije s tem, da je za nacionalno revolucijo ideološko in organizacijsko pripravila in vzgojila vse svoje organizacije. Že pred vojno je bila KPS mogoča politična sila Slovenije.

II. kongres KP Slovenije je v času največjega delovnega poleta in socialistične izgradnje Ljudske republike Slovenije. Industrializacija in elektrifikacija Slovenije napreduje s hitrim tempom. Medtem ko je bilo v Sloveniji 1939. leta zaposlenih samo 73.000 delavcev, jih je 1948. leta 125.000. Investicije za 1948. leto so bile za 170 odstotkov večje kakor za 1939. leto.

V zvezi z II. kongresom KP Slovenije piše beograjska »Borba«, da se je ljudstvo Slovenije stoletja borilo za svojo osvoboditev in združitve, vendar slovenska buržoazija te borbe nikdar ni vzela resno. Šele za časa osvobodilne borbe je slovensko ljudstvo ustvarilo vse predpogoje za združitve Slovenije. Te predpogoje je ustvarilo oboroženo slovensko ljudstvo pod vodstvom Komunistične partije in tovariša Tita. Toda vsled imperialistične politike anglo-ameriškega bloka — nadaljuje »Borba« — del slovenskega ljudstva na Svobodnem tržaškem ozemlju in v okolici Gorice, v Beneški Sloveniji, v Kanalski dolini in na Koroškem še vedno ni osvobojen. Akcija Informacijskega biroja in nekaterih Komunističnih partij je na teh ozemljih ogromno škodovala naprednemu gibanju in poostrija borbo demokratičnega prebivalstva. Ta akcija je doprinesla k ojačanju šovinističnega preganjanja Slovencev, oslabitvi demokratične prot imperialistične fronte Slovencev in drugih narodov na teh ozemljih, hkrati pa je koristila anglo-ameriškega in italijanskega imperializmu ter avstrijski buržoaziji. Slovensko ljudstvo Svobodnega tržaškega ozemlja in vseh področij, ki so bila priključena k Italiji, se pod vodstvom komunistov bori za svoje nacionalne in demokratične pravice in se hkrati vključuje

Češkoslovaške žene proti atomski bombi

Praga, (TASS). Češkoslovaške žene so navdušeno pozdravile poziv Svetovne zveze demokratičnih žena, naj vse demokratične žene podpirajo predloge Sovjetske zveze na zasedanju Generalne skupščine OZN glede omejitve oboroževanja in prepovedi atomskega orožja.

Doslej je dva milijona češkoslovaških žena podpisalo izjavo, v katerih odobravajo poziv Svetovne zveze demokratičnih žena in zahtevajo prepoved atomskega orožja.

Ostra borba španskega ljudstva proti Francu

Praga, (TASS). Politični biro Komunistične partije Španije je objavil preko radijske postaje Pyrenaica komunikacije, v katerem sporoča, da je bil sklenjen med Francovo Španijo in Vrhovnim poveljstvom oboroženih sil ZDA tajni vojaški sporazum.

Ameriški in francoski vladni krogi so mnenja, da je še prezgodaj, da bi javno sprejeli Francovo Španijo v tako imenovano zapadno vojaško unijo, ker bi takšno ravnanje prerazločno izražalo reakcijski značaj tega bloka.

Treba je poostrija borbo španskega ljudstva proti Francu in njegovim imperialističnim zaščitnikom ter proti desničarsko usmerjenim socialnim demokratom in drugim imperialističnim agentom, je nadalje rečeno v komunikaciji.

Nadalje je treba ustvariti najširšo podlago za odporno gibanje proti Francu in proti vojnim načrtom španskih fašistov, da se tako pospeši strmoglavljenje Francovega režima in obnovitev španske republike.

Politični biro nadalje poziva demokra-

v prot imperialistično borbo vseh demokratičnih sil. Na Koroškem se slovensko ljudstvo bori za priključitev k Jugoslaviji, kajti tam vprašanje meja še ni rešeno, kakor na zapadu, kjer je Jugoslavija edino v interesu čuvanja miru pristala na krivične meje.

Ob koncu pravi »Borba«: »Naše ljudstvo se tudi na teh ozemljih bori za zmago pravice in za marksistično-leninistično poimovanje nacionalnega vprašanja, bori se za svojo svobodo. Socialistična izgradnja v Sloveniji in Jugoslaviji pod vodstvom tovariša Tita je jamstvo za osvoboditev vseh Slovencev, ki danes še trpijo pod tujim jarmom, in moralna opora v njihovi današnji težki borbi.«

Gledališka dejavnost v novi Jugoslaviji

V Jugoslaviji je danes 47 poklicnih in polpoklicnih gledališč. Številna gledališča so danes tudi v krajih, kjer jih pred vojno niso poznali. V gledališki sezoni v 1947/48 letu je bilo v jugoslovanskih gledališčih predvajanih okoli 6.900 predstav, ki jih je obiskalo nad tri milijone gledalcev. V 1937/38. letu je imelo gledališče v Jugoslaviji samo okoli 1 milijon in 400 tisoč gledalcev. Lansoletna sezona jugoslovanskih gledališč je imela na programu 47 jugosl. dramatičnih del, 7 oper in 2 jugoslovanska baleta, poleg tega pa 111 inozemskih dramatičnih del, 29 oper in 10 baletov. Predvajala so se dela 59 ruskih, 13 angleških, 12 francoskih, madžarskih, italijanskih, ameriških in bolgarskih avtorjev, kakor tudi dela nemških, norveških, finskih, holandskih in romunskih avtorjev. V novi Jugoslaviji imajo tudi narodne manjšine svoja lastna gledališča s predstavami v materinskem jeziku. V Subotici je madžarsko gledališče, na Reki italijansko, poleg tega daje predstava še 8 italijanskih diletantskih skupin, pred kratkim pa je bilo odprto v Prištini prvo gledališče, ki daje predstave v šiptarskem jeziku. Poleg tega daje predstave še 16

Svobodoljubni narodi podpirajo predloge SZ

Pariz, (TASS). Šef sovjetske delegacije na 3. zasedanju Generalne skupščine OZN v Parizu Višinski je sprejel delegacijo italijanske zveze žena, ki je prišla v Pariz, da bi izročila generalnemu sekretarju OZN Trygve Lie-u resolucijo, ki jo je podpisalo tri milijone žena. V resoluciji italijanske žene zahtevajo ustvaritev čimprejšnjega trajnega in demokratičnega mira v svetu.

Vendar pa generalni sekretar OZN Trygve Lie ni bil pripravljen, da bi delegacijo sprejel in tako so žene morale izročiti resolucijo enemu njegovih sodelavcev.

Višinski se je zahvalil italijanskim ženam za zaupanje, ki so ga izrazile sovjetski delegaciji in poudaril, da se sovjetska delegacija v polni meri zaveda, da jo na zasedanju Generalne skupščine podpirajo le nekatere države, da pa ima v rešitvi na svoji strani ogromno večino preprostih ljudi vseh narodnosti.

Truman naj se vrne k Rooseveltovi politiki

New York, (TASS). V brzojavki, ki jo je poslal zmagovalcu na predsedniških volitvah Trumanu, poziva Hery Wallace Trumana, naj izpolni svoje obljube glede kontrole cen, ukinitve nedemokratičnega Taft-Hartleyevega zakona, da bodo pridobili črnici državljanske pravice, ter popolno priznanje države Izrael. Wallace piše, da ti smotri ne bodo uresničeni in bo gospodarski propad neizbežen, če bodo nadaljevali s politiko »hladne vojne« in

parostom kreditov za podpiranje reakcijskih režimov v tujini, za oborožitev zapadne Evrope in militarizacijo Amerike. Wallace poziva Trumana, naj se odreče svoji dvopartijski zunanji politiki, naj odstrani vojaške osebe in bankirje s civilnih položajev v vladi ter se vrne k Rooseveltovi zunanji politiki prijateljstva in sodelovanja z vsemi državami v okviru Organizacije Združenih narodov zaradi vzpostavitve splošnega mira.

Truman naj se vrne k Rooseveltovi politiki

parostom kreditov za podpiranje reakcijskih režimov v tujini, za oborožitev zapadne Evrope in militarizacijo Amerike. Wallace poziva Trumana, naj se odreče svoji dvopartijski zunanji politiki, naj odstrani vojaške osebe in bankirje s civilnih položajev v vladi ter se vrne k Rooseveltovi zunanji politiki prijateljstva in sodelovanja z vsemi državami v okviru Organizacije Združenih narodov zaradi vzpostavitve splošnega mira.

Delegacija koroških Slovencev na II. kongresu KPS

Na II. kongres Komunistične partije Slovenije je na povabilo Centralnega komiteja KPS odpotovala tudi delegacija Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško s predsednikom tov. dr. Francetom Petkom in sekretarjem tov. Karlom Prušnikom — Gašperjem na čelu. Med drugimi je bil povabljen tudi tov. Andrej Haderlap, ki pa so mu avstrijske oblasti z odklonitvijo potnega lista udeležbo na kongresu zabranile in s tem ponovno dokazale svojo »naklonjenost« koroškim Slovincem.

romunskih, 33 slovaških, 35 bolgarskih in 6 rusinskih gledaliških skupin. Tak razvoj jugoslovanskega gledališča pa je možen samo zaradi tega, ker ljudska oblast v Jugoslaviji daje gledališču devetkrat večje subvencije, kakor je to bilo pred vojno.

Razvoj filmske industrije v Jugoslaviji

V Košutnjaku pri Beogradu nadaljujejo z deli na izgraditvi filmskega mesta, bodočega središča jugoslovanske filmske industrije. Poleg stavb, ki so jih dokončali že lani, so letos dogradili tudi laboratorije in druge pomožne zgradbe. Nadaljujejo se tudi dela na izgradnji stanovaljskih blokov, ki bodo sprejeli 3.000 delavcev, zaposlenih v filmski industriji, z njihovimi družinami. V filmskem mestu, katerega izgradnja je v polnem teku, so letos posneli več filmov, med njimi npr. »Mati Katina«, po romanu znanega jugoslovanskega književnika Oskarja Daviča. Po petletnem planu je predvideno, da bodo na leto posneli 21 umetniških filmov in en dokumentni film na teden. Prihodnje leto bodo končali prvi jugoslovanski črtani film.

Višinski je naročil delegaciji, naj italijanskim ženam, ki si želijo mir in se borijo proti hujskačem na novo vojno, sporoči najpripravljenost pozdrave sovjetske delegacije.

Rim, (TASS). V Rimu je bila na pobudo delegatov, ki so se udeležili kongresa intelektualcev v Vroclavu, konferenca italijanskih kulturnih delavcev za obrambo miru. Na tej konferenci so govorili vidni znanstveniki in umetniki o borbi proti hujskačem na novo vojno.

Na konferenci so sprejeli protestno resolucijo proti propagandi na novo vojno in apelirali na italijanske intelektualce, da se aktivno borijo za mir.

Zavezniške oblasti v Trstu ne dovolijo slovenske gospodarske šole

Trst, (Tanjug). Angloameriška vojaška uprava Svobodnega tržaškega ozemlja je zavrnila zahtevo slovenskega gospodarskega združenja, da bi v Trstu odprli dvo-razredno trgovsko šolo in srednjetechnično šolo, s slovenskim učnim jezikom. Angloameriška vojaška uprava je skušala svojo odklonitev obrazložiti s »pomanjkanjem« učencev, čeprav je število prijavljenih zanimalo ta protislovenski sklep angloameriških oblastev STO.

Vrtoglave cene šolskih knjig v Trstu

S pričetkom novega šolskega leta so se tržaške delavske in srednje meščanske

Uspehi drugega leta Jugoslovanske petletke

Mnogo delovnih kolektivov jugoslovanske industrije in rudarstva se je obvezalo, da bodo svoje letne plane izpolnili do 29. novembra, do obletnice ustanovitve Federativne ljudske republike Jugoslavije. Te obveze so tem pomembnejše, ker so letošnji industrijski proizvodni plani za 61 odstotkov večji kakor lansko leto. Mnogi delovni kolektivi pa so svoje letošnje proizvodne plane že izpolnili, predvsem rudniki premoga in železa v Bosni, ki so letni načrt izpolnili 63 dni pred rokom, podjetja lesne industrije in nekatere jeklarne in železarne, tobačne tvornice in razna podjetja prehrabene industrije, ki sedaj že izpolnjujejo naloge za tretjo leto Titove petletke. Uspehi jugoslovanskih delavcev v drugem letu petletke so nov dokaz za krepitev jugoslovanskega gospodarstva, za naraščanje njegove moči in zmogljivosti izgradnje socializma v Jugoslaviji. Da pa je število delovnih kolektivov, ki so že izpolnili svoje letošnje proizvodne plane, večje, kakor lansko leto v tem času, pa dokazuje veliko ustvarjalno silo jugoslovanskega ljudstva in želje po ustvaritvi velikega petletnega plana.

Italijanska policija preganja delavske voditelje

Rim, (Tanjug). Policija nadaljuje s preganjanjem sindikal. ter komunističnih voditeljev in jih obtožuje, da so 15. in 16. junija organizirali stavke v znamenje protesta proti atentatu na generalnega sekretarja KP Italije Palmira Togliattija. Policija je izvedla v pokrajini Viterbo pravice vojaške operacije proti industrijskemu središču Tuscaniju, obkolila mesto in izvršila vrsto preiskav in aretacij v delavskih stanovanjih.

Podoben napad so izvedli karabinerji v kraju Stagia Senese. Te najnovejše aretacije delavcev so povzročile veliko ogorčenje zlasti med demokratičnim prebivalstvom Tuscanija, ki je priredilo demonstracije in protestiralo proti aretacijam delavcev in pa proti fašističnemu plačancu Palanteju, ki je skušal 14. julija zahrbtno ubiti Palmira Togliattija, pa ga kljub temu niso postavili pred sodišče.

PRIJATELJSKA POGODBA MED ITALIJO IN MONARHOFASISTIČNO GRČIJO

Rim, (Tanjug). Italijanski zunanji minister Sforza in grški zunanji minister Tsaldaris sta podpisala »pogodbo o prijateljstvu, trgovini in plovbi med Italijo in Grčijo«. Po poročilih rimskega tiska naj bi bila ta pogodba prvi korak za sklenitev sredozeškega vojaškega bloka, ki ga bodo sklenili na podlagi navodil, ki jih je dal ameriški zunanji minister Marshall ob svojem nedavnem obisku v Atenah in Rimu.

Beograd. — V Glogonju je bilo v prisotnosti zastopnikov Sovjetske in Jugoslovanske armade svečano odkritje spomenika padlim sovjetskim in jugoslovanskim vojakom, ki so dali svoja življenja v borbi za osvoboditev Jugoslavije.

družine znašle v silni finančni stiski. Šolske knjige so popolnoma izmenjali in so razne italijanske založbe, ki te knjige izdajajo, nastavile cene, ki zdaleka presega-jo finančno zmogljivost večine družin, ki imajo svoje otroke v šolah.

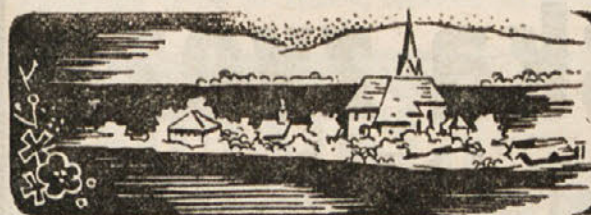
Srednja plača delavcev in uradnikov znaša od 25.000 do 30.000 lir mesečno, šolske knjige za prvi razred gimnazije pa stanejo 5.000 lir, za četrti razred gimnazije 8.000 lir, za prvi razred šolskega zaveda pa 12.000 lir. Pri tem niso všteti niti atlas niti slovarji, ki stanejo spet preko 10.000 lir.

Jasno je, da pri takih cenah ni mogoče, da bi srednje šole obiskovali otroci širših slojev prebivalstva, temveč ima to možnost le peščica otrok bogatašev, ki živijo na račun ljudskih žuljev. Pri tem je treba dodati, da knjige skoraj vsako leto menjajo, tako da so uporabne le za eno leto.

Poljska protestna nota francoski vladi

Varšava, (Tanjug). Poljski veleposlanik v Parizu J. Putrament je poslal francoskemu zunanjemu ministru protestno noto, v kateri protestira proti najnovejšemu preganjanju in nasilstvu, ki ga izvaja francoska policija nad poljskimi državljani v Franciji.

Po naši zemlji

Govoričenje o mirnem sožitju dveh narodov na Koroškem je samo pesek v oči svetovni javnosti!

Vedno več primerov lahko beležimo, kako »demokracijo« ravna avstrijske oblasti pri oddaji živine. Posebno značilne primere imamo pri naših slovenskih malih in srednjih kmetih, ki jih pristojni uradi vedno bolj terorizirajo in izkoriščajo. Da se pri tem v vedno večji meri poslužujejo protizakonitih ukrepov, smo že nešteto krat poročali.

V zadnjem času je na dnevnem redu, da pošiljajo okrajna glavarstva orožnike na posestva slovenskih kmetov, ki potem nasilno odganjajo živino iz hlevov, in to kljub temu, da so prizadeti kmetje svoj predpisani kontingent več ali manj že izpolnili. Predvsem značilno je tudi to, da oblasti te prisilno odvzete živine v največ primerih sploh ne plačajo in se pri tem sklicujejo, da je to »prisilna« oddaja.

Spet nov primer »demokracije« avstrijskih oblasti nam poročajo iz okolice Žvabeka, ki zasluzi, da o njem zve tudi svetovna javnost. Slovenski kmetje Karl Krištof, pd. Stogart iz Žvabeka, Jernej Filip, pd. Kajžnik iz okolice Žvabeka, Jurij Trater, pd. Janež iz Svetega mesta pri Žvabeku, Aleš Keimbacher, pd. Kralcer iz Suhe ter Albin Polanc iz Suhe so dobili od okrajnega glavarstva Velikovec poziv, da morajo do 5. oktobra t. l. oddati klavno živino, v kolikor je še niso oddali. Prizadeti kmetje so gnali svojo živino na kolodvor in tam doživeli spet novo presenečenje, kajti »gospodje«, ki so prevzeli živino, sploh niso bili voljni, da bi jo tudi plačali.

14 dni navrh je prišel k slovenskemu kmetu Karlu Krištofu orožnik, ki ga je poslalo okrajno glavarstvo v Velikovec, in je ponovno zahteval, da mora Krištof oddati svojo živino. Ker se je tov. Krištof skliceval, da nima več živine, ki bi jo lahko oddal, je orožnik cinično ukazal: »Zeni, kar imaš!« Kmet Krištof je nato vsled pomanjkanja druge živine oddal tele, ki ga je policija gnala na postajo. Pristojni uradnik Teppan, svoječasni gestapokomisar slovenskih zadrug, ki je na postaji sprejemal živino, tov. Krištofu ni hotel plačati oddanega teleta in se je pri tem skliceval na to, da mu je izplačilo prepovedal »Aufbringungs-ausschuss« iz Velikovec.

Tako torej izgleda enakopravnost koroških Slovencev, o kateri se je še pred kratkim širokoustil Gruber in ki jo poveljujejo vsi koroški in avstrijski politiki od Wedeniga in Karischa pa do Figla in Rennerja. Koroške oblasti najprej s policijo odganjajo živino iz hlevov slovenskih kmetov, nato pa te živine niti plačati nočejo. Posebno značilno pri vsem tem pa je dejstvo, da pri teh oddajah nikdar niso prizadeti veleposestniki, ki imajo polne hleve živine. Količino oddaj predpisujejo po številu živine, ki jo ima vsak posamezni kmet. Zdaj pa je povsem razumljivo, da imajo veleposestniki, katerim nudijo oblasti vse ugodnosti, lepšo živino, kot pa

mali slovenski kmetje. Zato pa veleposestniki z eno ali dvema glavama živine lahko zadostijo svojim predpisom, mali kmet pa mora v ta namen oddati kar dvojno število. Na ta način se lahko zgodi, da naš slovenski kmet včasih res ni več v stanju, da bi v kratkem času izpolnil svoj kontingent.

Zaradi tega so slovenski in tudi avstrijski mali kmetje vložili že nešteto prizivov na okrajno glavarstvo v Velikovec, ki pa jih še do danes niso rešili. Toda temu se ne smemo čuditi, kajti kakor smo zvedeli, leži na okrajnem glavarstvu v Velikovec nad tisoč takih prizivov, ki jih pa

»vzorni« uradniki še niso rešili, gotovo vsled pomanjkanja časa, ker imajo z novimi predpisi oddaje preveč dela.

Radovedni smo, kako dolgo mislijo koroške šovinistične oblasti s takimi protizakonitimi ukrepi še terorizirati slovensko ljudstvo na Koroškem. Iz dneva v dan imamo nove dokaze, da je vse govoričenje o »mirnem sožitju dveh narodov« na Koroškem samo pesek v oči svetovni javnosti. Edini odgovor slovenskega kmeta na vse to je samo ta: hvalisanju o enakopravnosti koroških Slovencev bomo verjeli šele takrat, ko bo za koroške uradnike enakopraven tudi slovenski kmet!

Ponovni protizakoniti ukrepi okrajnega glavarstva Velikovec

V petek 5. novembra 1948 se je pojavil na posestvu Neža Vrhnjak pd. Mohor v Čergovičah, občina Bistrica pri Pliberku, orožnik in ji zaplenil mlado kravo, ki je bila že 7 mesecev breja. Neža Vrhnjak je imela za oddati še 210 kg žive teže klavne živine. Poziva za oddajo te krave od okrajnega glavarstva Velikovec prej ni sprejela, temveč ji je bil poziv šele izroččen, ko je orožnik brejo kravo že zaplenil.

Neža Vrhnjak je zavedna Slovenka, ona gospodari sama na posestvu in je že v mesecu marcu izpolnila večji del oddaje. S tem da ji je orožništvo po navodilu okrajnega glavarstva Velikovec proti vsaki odredbi nasilno odvzelo 7 mesecev brejo kravo, ki jo nikakor ne moremo šteti med klavno živino, ponovno dokazuje protizakonite ukrepe okrajnega glavarja v Velikovec in njemu podrejenih uradnikov in organov. Ubogi ženi, ki ni kos spletkam

Dobrla ves

Kakor smo že pred nedavnim časom poročali, smo slovenski mladinci in mladinke naše občine kljub nasprotovanju s strani reakcije in kljub vsem oviram in težkočam, ki jih moramo premostiti, sedaj ravno pri obnovi našega opustošenega, izropanega in zanemarjenega prosvetnega doma. Danes lahko rečemo, da ta dela, ki smo jih izvršili popolnoma prostovoljno, dobro napredujejo in so deloma že dovršena. Naš cilj in ponos je in bo, da damo našemu domu zares pravo in primerno lice, da bo odslej sleherni naš rojak, ko bo prestopil prag tega našega doma, občutil, da je tukaj naše narodno svetišče in naš skupni dom. Že na zunaj lahko vsak, kdor gre po naši vasi, opazi, da je ta naš dom končno dobil tudi napis, ki ga kljub vsej »enakopravnosti«, ki jo baje uživamo mi Slovenci na Koroškem, v celih petindvajsetih letih ni smel nositi. Istočasno s prenavljanjem prosvetnega doma pa pripravljamo

sedanjega birokratičnega aparata, se oblast drzne, da s silo odvzame brejo kravo, kljub temu, da stoji v hlevu še mlada telca.

Dajemo v presojo javnosti, če je pravično, da na Slovenskem Koroškem uporabljajo take metode. Primeri iz velikoveškega okraja so nedvomno ponoven izbruh šovinizma vseh instanc koroških oblasti nad nami Slovenci in so odgovor na to, da se pismo pustili ustrahovati z diktati za udeležbo na proslavi 10. oktobra ter da je Slovenska Koroška za ta dan ponovno z vso jasnostjo manifestirala za priključitev k Titovi Jugoslaviji in postavila na laž Wedenigov in Karishev govor v Celovcu.

Od nikjer iz avstrij. delov Koroške še ni bilo poročil o takim terorju nad kmeti kot ga beležimo v zadnjih tednih koroški Slovenci.

našo prihodnjo kulturno-prosvetno prireditve, ki jo bomo skušali uprizoriti ob priložnosti otvoritve naše na novo opremljene dvorane. Pri vsem našem delu nas spremlja zavest, da naša borba še ni končana in da nam mora naša končna osvoboditev biti tisti cilj, za katerega se moramo vsi dosledno boriti. Ničesar nam ne bo podarjenega, vse si moramo priboriti in zato nam nobena žrtev ne sme biti prevelika. Da nam reakcionarne avstrijske oblasti vse do danes odrekajo naše najprimitivnejše človečanske pravice, je že na dnevnem redu. Ravno zaradi tega pa se nikdar ne bomo odrekli svojim upravičenim zahtevam po združitvi z našim matičnim narodom v novi Jugoslaviji.

V eni izmed zadnjih števil smo poročali tudi o tem, da zbiramo zdaj prostovoljne prispevke za naše nove kulise in zatore, kajti vso opremo, ki smo jo imeli v naši dvorani, so nam ukradli v času nacizma. Ko se je pred kratkim izselil iz združne hiše trgovec Paar, smo šele ugotovili

vill, kje se nahajajo naše stare kulise. V naši združni hiši stanuje več strank in te imajo svoje drvarnice eno poleg druge. Ko se je zdaj izselil trgovec Paar in nam prepustil tudi svojo drvarnico, smo videli, da ima sosedna stranka, žena registriranega nacista Mochar, svojo drvarnico, ki jo je brez našega dovoljenja spremenila v kozji hlev, prevlečeno od znotraj s prtom naših kulis. Ker smo hoteli, da nam stranka vrne naše kulise, smo jo ovadili pri policiji.

Medtem pa smo od orožništva dobili sporočilo, da po izjavi voditeljice BHS-a Ane Köstinger, že samo to nam pove dovolj, žena nacista Mochar kulis ni vzela sama, temveč jih je dobila v »Haus der Heimat«, kamor so jih »baje« odpeljali nemški vojaki. Nacist Avc je kot priča izjavil, da je Mochar dobila kulise zato, ker so bile poškodovane in ker je ona pospravljala v »Haus der Heimat«, to se pravi, za nagrado je dobila slovensko ljudsko imovino. Voditeljica neofašistične organizacije Köstinger je nadalje še izjavila, da smo mi dobili druge kulise, kar pa ni res. Vrnili so nam samo nekaj naših starih kulis, ki jih še niso podelili komu za nagrado, da bi z njimi prevlekel svoj kozji hlev.

Orožništvo je najbrž na pritisk BHS-a ugotovilo, da nam zdaj ni treba več vračati kulis in je ukinilo celo zadevo. Videli bomo, kaj je za današnje »demokracije« oblasti na Koroškem večji zločin, če mi brez pomoči države s prostovoljnimi delom dvigamo in obnovljamo naše domove, zaradi česar so se, kakor znano, že zgrajali varnostni organi naše vasi, ali pa se dane priložnosti izrabljajo za ropanje imovine slovenskega ljudstva.

Slovenski kmetje, pozor!

V vseh vprašanih pozivov o oddaji živine ali predpisih oddaje svinji za neizpolnjeno oddajo mleka se obrnite na sekretariat Kmečke zveze za Slovensko Koroško, ki vam bo pomagala in dala nasvete.

Tozadevne uradne ure so v pisarni v Celovcu hotel »Črni orek«, 8. Maistr. 47, vsak delavnik od 8—12. ure. — Potrdila in vse predpise prinesite seboj!

SPZ naznanja:

Slovensko prosvetno društvo »Matiaž« priredi v nedeljo, dne 14. 11. 1948 ob 14.30 uri pri Šoštarju v Globasnici igro »Zadnji vitez Reberčan«.

Vabimo vse ljubitelje slovenske prosvete, da se udeležijo naše prireditve.

VABILO

na redni letni občni zbor hranilnice in posojilnice za Bistrico v Zili. dolini, ki bo v nedeljo, dne 21. 11. 1948 ob 10. uri dopoldne v prostorih hranilnice.

Vabi odbor

KAJ ŠE DOBIMO

Oglas mila za mesec november

Na nakaznice za milo M in N, ki veljajo od 1. oktobra 1948 do 31. januarja 1949, dobimo na odrezek E 2 1 kos lahkega mila, na nakaznice za milo S na odrezek A 1 kos lahkega mila.

Z oglasom predimenovanih odrezkov za mesec november 1948 se razveljavijo odrezki E 1 nakaznic M in N.

5

FRANCE SLOKAN:

POVEST O BELEM KRUHU

Zakaj? Kdor še vprašuje, pač še ne misli.

Kdor pa ne misli, ne more tudi dobro delati. Ne more tudi vedeti, kaj pomeni delo. Ne more spoznati, da se na svetu vse spreminja ter da more človek pri tem spreminjanju sodelovati.

Vsakdo izmed nas ima kakšno nalogo. Vsakdo kaj dela ali se pa pripravlja na poklic. Vsakdo živi od dela. Sleherni človek sodeluje pri preoblikovanju sveta. Seveda ne vsakdo dobro. Mi pa želimo, da bi bili vsi dobri, zavedni preoblikovalci, kovači sveta.

Ali zdaj razumeš ljudski pregovor v novi luči: Vsakdo je svoje sreče kovač? Vsakdo, ki zavedno opravlja svojo nalogo, sodeluje pri velikem delu za svojo srečo.

Toda ne le za svojo: kuje lepšo prihodnost, ustvarja za skupnost in za potomce.

Zato bi bilo prav, da bi se pogovorila še nekoliko, kako naj začnemo kovati svoje zaklade.

Drugo poglavje.

Kaj hočemo?

1. »Ne veš, kdo pije, kdo plača.«

Najbolj neverjetna pravljica bi se glasila nekako takole:

Nekoč je umrl človek. Ko je začel tako lepo živeti, se je domislil, da ne pogreša nič drugega, kakor lep dom. Zato se je kratkoma vselil v hišo. Potem je začel zidati. Najprej je stene lepo poslikal, potem je hišo pokril, sezidal nadstropje,

prtiličje in končno je položil temelj. Potem ga je čakala samo še naloga, da si navozi gradivo. Ko je bilo tudi to gotovo, je začel resno izdelovati načrt. Toda medtem se je že tako pomladil, da se je rodil. To je bil seveda konec njegovega plodovitega življenja.

Čeprav se vam zdi vse to še takšna neumnost, se dogajajo na svetu še skoraj bolj neverjetne zgodbe.

Na primer: Na svetu je več dežel. (Nič neverjetnega!) V nešteti deželah pa živijo tako slabo, da prav za prav niti ne živijo. (Kdo bi tega ne vedel!) Čim slabše živijo, tem več tovarn, zakladov, velikih mest, nepreglednih polj in gozdov imajo. Prav za prav mislijo, da jih imajo, pa jih nimajo.

Njihove tovarne delajo na vso paro. Zakaj? Kdo ve! Skladišča se polnijo. Morajo delajo tovarne za to. Skladišča je pač treba napolniti. Tudi trgovine so polne blaga. Zakaj? Ne zato, da bi ljudje prejeli dovolj potrebnih za življenje. Čim več blaga je, tem manj ga imajo ljudje. Potem se tovarne ustavijo. Čisto pametno, kajne, zakaj bi obratovale, ko izdelkov nihče ne kupuje? Toda čim več tovarn se ustavi, tem manj blaga ljudje pokupijo. Zakaj ga

sploh nočejo kupovati?

Zato vendar, ker je zaslužka tem manj, čim manj tovarn dela. Nezaposleni ljudje so slabi kupci. Čim manj je zaposlenih ljudi, tem manj je kupcev ali: čim manj ljudje zaslužijo, tem manj kupujejo. Izdelkov je torej »preveč«.

Preveč? Zakaj so pa ljudje oblečeni v cunje? Zakaj moledujejo za kruh ljudje, sposobni za delo? Zakaj se torej ustavljajo tovarne? Zakaj zraste na poljih »preveč« žita, da je »treba« skrčiti posejano površino?

Ali morda še vedno ne razumeš pravilnice o človeku, ki je najprej umrl, nakar je šele začel živeti?

Ali so vedeli, kaj hočejo, ko so začeli kopičiti blago na vse pretege? Ali so se vprašali, koliko blaga je sploh potrebno in kdo ga naj kupi? Ne, to jih ni zanimalo. Poglavitno je bilo le, koliko bodo zaslužili — kakšen bo profit. Profit se je obetal dober, ker so bile tedaj cene visoke. Toda, ko je bilo blaga »preveč«, je bila »nevarnost«, da se blago poceni. Kaj je treba storiti, da bi se blago ne pocenilo, in da bi se profit ne zmanjšal? Blaga ne sme biti preveč naprodaj. (Dalje.)

Kako bodo rešili železniško vprašanje v LJUBLJANI

Že v stari Jugoslaviji je bil v Ljubljani železniški promet zelo močan. Danes pa se je celotni promet v slovenski prestolnici še povečal. V zvezi s tem so se pojavili številni problemi, med katerimi pa je zlasti vprašanje ureditve železniškega prometa v Ljubljani postalo nad vse pereče. Zaradi aktualnosti življenjskega vprašanja slovenske prestolnice so pristojne oblasti pripravile glavne osnutke za njega rešitev, izdelale številne načrte, ki so nadvse zanimivi in so jih letos že pričeli izvajati, tako da bo v nekaj letih železniško vozišče v Ljubljani najmodernejše urejeno.

V čem je problem?

Železniško omrežje Ljubljane in bližnje okolice so z vsemi napravami zgradili pred 100 leti. Ker jih niso bistveno spreminjali, je razumljivo, da danes ne ustrezajo več potrebam sodobnega in seveda tudi močno povečanega prometa. Drug velik problem je v tem, da železniška proga sredi mesta močno ovira notranjo povezavo posameznih predelov mesta in njega razvoj. Ko je bila pred 100 leti zgrajena železnica skozi Ljubljano, je bila speljana po skrajni periferiji tedanjega mesta.

V Ljubljani je nova ureditev železniškega prometa postala nujna, ker je treba železniške naprave modernizirati, razbiti oviro, ki jo predstavlja sedanja proga v mestu in ker brez rešitve železniškega vprašanja sploh ni mogoče pristopiti k izvajanju regulacijskega načrta slovenske prestolnice.

Prvi načrti

Potrebo rešitve ljubljanskega železniškega prometa je uvidela že stara Jugoslavija, toda do kakih reših priprav ni nikoli prišlo. Danes pa strokovnjaki že izdelujejo obširne in podrobne načrte in v letošnjem poletju so prvi delavci že zasadili lopate in danes že izvršujejo v neposredni okolici Ljubljane, na prostoru, koder bo tekla nova proga, obsežna zemeljska dela.

Pri reševanju železniškega vprašanja Ljubljane so strokovnjaki prišli do soglasnih ugotovitev, da je potrebno ločiti potniški kolodvor od tovarnega, ki ga je treba premestiti ven iz mesta. Razen tega pa je dokončno odločeno, da je treba daleč zunaj mesta zgraditi poseben ranžirni kolodvor, na katerem se bodo sestavljali tovorni vlaki za notranjost države ali

za inozemstvo. Ves tovorni promet, ki ne bo dovažal blaga v mesto, pa bo šel po novi, obvozni progi, ki bo tekla okoli mesta.

Potniški kolodvor

Za potniški kolodvor pa sta dva načrta. Po prvem bi se sedanja železniška proga morala pomakniti za nekaj kilometrov proti severu, kjer bi bil nekako za artilerijsko vojašnico nov osebni kolodvor, po drugem načrtu pa bi železniška proga in prav tako postaja ostali na istem mestu kot je danes, le da bi vse tise s postajnimi napravami vred poglobili za 7 metrov. Večina strokovnjakov soglaša z načrtom poglobitve, kajti prestavitve proge in kolodvora za nekaj kilometrov proti severu, bi lahko čez nekaj let ustvarila podoben problem kot danes. Dokončne odločitve v tem vprašanju še ni, vendar bo skoro gotovo izvedena poglobitev vsega železniškega omrežja.

Tovorni kolodvor in obvozna proga

Tovorni kolodvor za potrebe mesta bo ločen od osebnega in bo obenem s kurilnicami zunaj mesta v smeri proti Mostam. Vse ostali tovorni promet, ki ne bo dovažal blaga za Ljubljano, se bo mestu izognil po tovorni obvozni progi. Tekla bo na levem bregu Save okoli Črnuč, Dravelj, za Rožnikom in se pri Viču spet spojila z glavno progo. Kakor kaže statistika, bo polovica železniškega prometa Ljubljane šla po novi obvozni progi, na kateri bo nov ranžirni kolodvor nekako na sredi med Črnučami in Lazami.

Pa tudi če načrt poglobitve ne bi obveljal, se celotni načrt ne bi bistveno spremenil, kajti tovarna obvozna proga in ranžirni kolodvor sta nujno potrebna, le osebni in mestni tovorni kolodvor bi bila v tem primeru zgrajena na drugem kraju ter nepoglabljena.

Novi kolodvori

Razen navedenih naprav bodo v ljubljanskih predmestjih zgradili še manjše kolodvore za osebni in tovorni promet, tako v Zalogu, Črnučah, Draveljah in v Viču. Povsem pa bodo odpravili del gorenjske proge v odseku od Šiške do sedanje postaje Št. Vid. Namesto po njej bodo vlaki na Gorenjsko vozili po sedanji kamniški železnici do Črnuč, od tam pa do Št. Vida po obvozni progi.

To so torej osnovne ideje nove ureditve železniškega prometa v Ljubljani. Te ideje pa postajajo danes, ko številni prostovoljci in poklicni delavci že grade obvožno progo, stvarnost. Ko bodo spomladi prihodnjega leta pristopili k ostalim obsežnim delom, se bo v celoti pričel izvajati ves regulacijski načrt železniškega prometa, ki bo najmodernejše urejen in ne bo več oviral razvoja velike Ljubljane.

Sovjetska zveza V BORBI IN DELU

Potrebe znanstvenega dela so postale večje, znanost pa je potrebam kazala nova pota, nove možnosti. Ni eden izmed zadnjih vzrokov, da se je Sovjetska zveza v Domovinski vojni tako uspešno vojskovala, dejstvo, da je visoko dvignila svojo industrijo in poljedelstvo z znanstvenim prizadevanjem sovjetskih učenjakov. Znanosti v Sovjetski zvezi so imele velike uspehe, ker so žele splošno podporo množic sovjetskega ljudstva. Znanost v Sovjetski zvezi se je dvignila zato, ker je služila domovini. Predsednik Akademije znanosti Sovjetske zveze Komarov je na kratko opisal delo sovjetskih učenjakov v času Domovinske vojne. Vsa sovjetska inteligenca, zlasti pa učenjaki po vsej širni zemlji od Armenije do Poljske, od Daljnega vzhoda do Urala tja do Karpotov in Kazahstana in daleč tja do Tajmira... »pomagajo s svojim znanstvenim delom pri okrepitvi in izpolnitvi sovjetskega letalstva, mornarice in topništva.«

Sovjetski znanstveniki so med vojno s svojimi junaškimi in imenitnimi deli mnogo napravili v dobrobit svoje domovine. Z novimi iznajdbami in odkritji niso le pomagali Rdeči armadi, temveč so hkrati osvojili ogromna bogastva v Sibiriji, na Uralu in drugod. Z uporabo novih delovnih metod so razširili na najvišjo stopnjo

sovjetsko poljedelstvo in industrijo. Po zaslugah znanstveniškega prizadevanja v poljedelskih strokah so kolhozniki obdelovali po novih metodah njive in so zato med vojno dosegli rekordne žetve. Pa tudi v drugih poljedelskih panogah! Znanost, znanstvena misel, ki je v službi dela, ni vodila samo k razbijanju hitlerizma, temveč tudi k hitrejši obnovi obljudenih krajev ter končno k nadaljnjemu in kulturnemu materialnemu dvigu sovjetskega ljudstva.

V vsakem mestu je podružnica Akademije znanosti. Če vzamemo na primer Kijev, najdemo v tem mestu na tisoče učenjakov, ki se trudijo s svojim delom za napredek domovine. Člani Ukrajinske Akademije znanosti so izdelali v kratkem času okoli 340 razprav o različnih temah, ki obravnavajo nove iznajdbe na polju najrazličnejših strok, ki naravnost ali pa posredno bogatijo možnost sovjetske vojne industrije, poljedelstva in obnove. Koliko so sovjetski učenjaki pripomogli k skupni stvari, se da najlepše presoditi iz okolnosti, da je bilo mednje razdeljenih 1590 stalinskih nagrad za tekste na polju iznajdb. Najvažnejše iznajdbe se večinoma nanašajo na izume v oborožitvi in na polju hitre proizvodnje. (Dalje.)

Dvig gospodarstva v karelsko finski sovjetski republiki

Karelsko finska republika je dosegla v pičlih 3 letih povojne petletke izvanredne uspehe. Tako je gozdarska, celulozna in papirna industrija v glavnem že obnovljena. Tehnične naprave so bile pomembno izboljšane.

Industrija celuloze in papirja je predvojno stanje znatno preseгла. Prvič proizvajajo tudi lepenko.

Iz pepela in ruševin je vstal spet obrat »Onega« za stroje, ki jih rabijo pri pogozdovanju. Čeprav še ne obratujejo vsi oddelki obrata, je proizvodnja dosegla že predvojno stanje. S preureditvijo obrata se je zmogljivost obrata podvojila.

Popolnoma obnovljen je tudi belomorski kanal.

V Kaspiškem in Belem morju ter v Barentskem jezeru so v prometu prve ladje, ki so jih zgradili v novozgrajeni ladjedelnici Petrosavodsk. S hitrimi jambornicami in motornimi čolni lovijo v Lado-gaškem in Onegaškem jezeru ribe. V tem

letu so ribjelov povišali za 20 odstotkov predvojnega stanja. V Bjelomorskem in Petrosavodskem grejo dela pri izgradnji velikih tovarnih ribjih konserv, ki so izdelale konserv in slanine za več milijonov rubljev, h koncu.

Elektrarne v Vitavi

V Štehovcih, v neposredni bližini Prage, je pričela delovati akumulacijska elektrarna, grajena po sistemu vodnih pregrad.

Pregraja je dvignila gladino reke Vltave za 20 m. Na pregradi je tudi naprava, ki omogoča preko nje plovbo ladij do 1000 brt.

Nova pregrada je skupno s pregrado, ki jo bodo začeli graditi pri mestecu Vrane, del načrta izrabo energije srednje in gornje Vltave. Izgrajeni bosta v doglednem času še dve centrali. Vse skupaj bodo dajale letno približno 1.150.000 kW, kar pomeni za češkoslovaško gospodarstvo prihranek 100.000 vagonov rjavega premoga letno.

PREŽIHOV VORANC:

NAŠI MEJNIKI

Življenje je tudi pod novimi gospodarji teklo svojo pot dalje. Vester je plezal še dalje na stari grad in opazoval iz svojega skrivnega razgleda. Opazoval je in si mislil svoje. Novi gospodarji so hodili po trgu s trdimi koraki. Obleženi so bili v črne in rjave obleke in na rokavih so nosili široke pasove s kljukastimi križi. Čudno je bilo, da ti črni in rjavi ljudje niso znali govoriti tako mirno kakor drugi ljudje, ampak so vedno kričali in razsajali, ko da bi bili večno pijani. Eni so zapustili trg in za njimi so prišli drugi, ki so bili prvim podobni.

Življenje v trgu je postajalo vedno težje, vedno manj je bilo kruha in drugega živca. Mati je barantala in ob nedeljah je hodil oče na kmete, od koder se je vračal s tem, kar je tam nabral. Včasih se je vrnil pijan in takrat je klel vojsko, novega gospodarja in ves svet. Mati ga je mirila, da naj bo pameten in tiho. Oče se je vsakikrat mrmrajoč izgubil spat.

Minulo je eno leto, minuli sta že dve leti od tega časa, ko so prišli novi gospodarji v trg pod starim gradom. Zastava s čudnim križem že davno ni več mahala s

starega stolpa. Nekoč jo je veter vrgel v žrelo, od koder so jo potem odnesli črni vojaki. Vestru se je zdelo dobro, ker je bil zopet sam v razvalini. Tam v trgu ni bilo že davno zastav, niti vencev, niti mlajev in hiše so dolgočasne stale ob cesti. Le sem in tja so včasih okrasili z zastavami in takrat so se tudi pojavile slike tistega moža z na čelo počesanimi lasmi. Le na hiši, od koder so izselili trgovca z železnino, je neprestano visela dolga zastava s kljukastim križem. V tej hiši je bila komanda črnih vojakov. V tej hiši so nekoč tudi namestili zvočnik, ki je potem neprenehoma trobil po trgu razne govore in melodije. Vester je na stolpu poslušal te govore. Veliko tega ni razumel, toda eno si je zapomnil: zvočnik je venomer pripovedoval o velikih zmagah nad Rusi, nad Angleži in drugimi narodi. Nekega dne je zvočnik začel kričati tudi o banditih in jim neprestano groziti. Vester s prva ni razumel, o čem zvočnik govori, počasi je doumel, da se banditi skrivajo po gozdovih, od koder streljajo na Nemce. Včasih sta se oče in mati zvečer v postelji pogovarjala podobne stvari in ugibala, kaj bo še prišlo nad ubogo ljud-

stvo, preden bo konec te strašne vojske.

Vester je rasel o takih pogovorih in ob novicah, ki jih je vsak dan razglašal zvočnik, in zorel. Zdaj je bil že več kot šestnajst let star. V trg že včasih ni rad hodil, ker je vse njegovo življenje lahko tako opazoval s starega stolpa, sedaj pa se sploh ni zgodilo, da bi brez važne potrebe stopil med hiše. Ker je bil malo prihuljene postave, se je vsak vojak spotaknil ob njega in ga ozmerjal, če ni hitro snel klobuka z glave. Tudi se je bal, da bi ga ne pobrali in vtaknili med njegove tovariše, ki so morali potem hoditi kakor vojaki po cestah in kričati razne stvari, ki jih Vester ni razumel.

Nekega dne je opazil, da v hiši trgovca z železnino niso več stari prebivalci, ki so čez noč izginili, ampak da so se tam naselili novi prebivalci, ki niso imeli črnih, temveč sive uniforme. Zastava pa je še vedno mahala raz hiše.

Zvečer je potem oče pripovedoval materi, da je prišla v trg policija in da je zdaj treba biti miren, ker to ni šala.

3.

Kmalu po prihodu policije je Vester zapazil iz svojega skrivališča, da se pred tisto hišo, kjer je bila policija, ustavljajo avtomobili, iz katerih gonijo v hišo uklepnjene ljudi. Nekateri so tja gonili tudi peš. Iz tiste hiše so se včasih slišali bolešni kriki, kakor bi tam koga ščipali s kleščami.

S stolpa se je videlo tudi naravnost na dvorišče trgovčeve hiše. Vester je videl, kako včasih tam dol visijo ljudje ob zidu. Včasih je bil tudi priča, kako so koga klobučali in tolkli s kolen, da je padel na zemljo, nakar so policaji skakali po njem. Pri tem so se neprestano drli in zmerjali. Ljudje pa, kateri so bili, jim niso odgovarjali. Ko je prvič videl te stvari, je zvečer vprašal očeta, zakaj tam dol delajo take stvari. Oče je molčal, ker pa fant le ni dal miru, je rekel:

»Ti ne veš in ne vidiš nič! Glej pa, da sam ne prideš tja.«

Nekega lepega jutra je Vester spet čepel na stolpu in se razgledoval po lepi dolini. Tik pod njim je ležal trg, star in miren. Kamor je segalo oko, je bil povsod razlit mir, le na postaji onkraj reke se je trudil dolg vlak, da bi speljal proti vzhodu. Reka je tekla svetla in počasi po svoji dolgi strugi dalje. Bregovi, ki so jo obdajali, so bili temno zeleni, skoraj temačni. Polja so bila že požeta in pokošena in na nje je začel legati prvi jesenski dih, čeprav so bila obdana od zelenega drevja, ki je še kljubovalo spremembi letnega časa. Podoba, ki jo je Vester videl, je tako delovala nanj, da je tudi sam postal čisto miren. Tako bi presedal tukaj cele dneve brez vsake misli in kake želje. Le ena sama, tiha želja, je neumorno živela v njem in ta je bila, da bi že bilo konec te vojske.

(Dalje)